

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/815/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

108/2014. (V. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos¹ nevében törvényes képviselője által** 2013. november 22-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** 2014. május 15-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g s z ü n t e t i .

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg. A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos törvényes képviselője 2013. november 22-én a Testület formanyomtatványán terjesztette elő a beadványát, amelyet postai úton aláírásával is megerősített.

I.

1) A panaszos törvényes képviselője beadványában előadta, hogy a panaszost 2013. november 2-án a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) egyik kerületi Rendőrkapitányságának (együtt továbbiakban: illetékes rendőrkapitányág) járőrei előállították, amely során a törvényes képviselő álláspontja szerint a rendőrök súlyosan megsértették a lányai jogait. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 18.§ (1) bekezdése szerint „A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.”

A jogszabályi rendelkezés ellenére a lányának telefonját elvették, és nem engedték, hogy felhívja őt, valamint a lánya kérdésére, hogy mikor beszélhet az édesanyjával, azt mondták neki a rendőrök, hogy már beszéltek az édesanyjával, akit értesítettek kihallgatás időpontjáról, de ő azon nem kíván részt venni, csak a kihallgatás végéről kért értesítést. (A törvényes képviselő itt szó szerint idézi a kapott jegyzőkönyv idevágó részletét, amely azt is rögzíti, hogy a védő kirendelése megtörtént, azonban egyéb elfoglaltság miatt nem tudott részt venni a kihallgatáson.)

A törvényes képviselő kérte, hogy a Testület vizsgálja ki, hogy a hatóság hogyan veheti a bátorságot ahhoz a 16. életévét alig betöltött lányát félrevezessék tájékoztatásukkal, elhitetve vele, hogy az édesanya cserbenhagyta őt. A törvényes képviselő szerint ezen tájékoztatásukkal kétségbeesésbe kergették a gyermekét, ráadásul valótlan tényeket rögzítettek a jegyzőkönyvben. A törvényes képviselő kifogásolja, hogy szabályszerűen értesítése elmaradt, ráadásul semmilyen formában nem mondott le a kihallgatáson történő részvétel jogáról, sőt mi több, a rendőrség bejárata előtt a lányát beszállító rendőrrel körülbelül egy órán keresztül vitatkozott arról, hogy miért nem lehet jelen a panaszos kihallgatásán. A bejárat felett kamera működik, ami bizonyíthatja az esetet.

A törvényes képviselő kérte az eset kivizsgálását, és a panaszos adatainak törlését a nyilvántartásokból.

2) Az előadó testületi tag 2013. november 25-én kelt levelében (elektronikus úton és postai úton is) tájékoztatta a panaszost a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, felhívta a törvényes képviselőt, hogy beadványát aláírásával erősítse meg, valamint kérte, hogy a beadványban említett jegyzőkönyveket bocsássa a Testület rendelkezésére.

3) A törvényes képviselő 2013. november 22-én postára adott, aláírásával is megerősített beadványát 2013. november 26-án iktatta a Testület. A törvényes képviselő a következő dokumentumokat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

a) A hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel végzett ellenőrzésről készült jegyzőkönyv szerint a mérés végzésére a jegyzőkönyv szerint garázdaság elkövetése miatt volt szükség. Az intézkedés alá vont személy úgy nyilatkozott, hogy a tüdőbetegsége, testhőmérséklet emelkedése nincsen, illetőleg a figyelmeztetések tudomásul vételét követően a szeszes italfogyasztásra vonatkozóan nyilatkozott. A nyilatkozat szerint a panaszos este 20 és 21 óra között 5 dl bort, illetve 5 dl töményt fogyasztott, és utoljára előző nap fogyasztott ételt, 2 db szendvicset. A nyilatkozaton szerepel a panaszos testsúlya és a megjelölt fogyasztást megelőző utolsó szeszes ital fogyasztásának időpontja, mennyisége.

A mérést Seres Ethylometer 679 típusú készülékkel végezték az illetékes rendőrkapitányságon, 22 óra 50 perckor. Az eredmény 0,72 mg/l volt. A jegyzőkönyv végén található nyilatkozat szerint a panaszos a kapott eredményt nem vonja kétségbe, véralkohol vizsgálatot nem kér.

b) A védő kirendeléséről szóló határozat szerint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 371. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő, kisebb kárt okozó rongálás vétségének megalapozott gyanúja miatt indult

eljárásban a panaszos részére dr. D. A. ügyvédet védőként rendelték ki, mivel az eljárásban a védő részvétele kötelező. A határozat indoklása szerint a terhelt fogvatartására nem kerül sor, tervezett kihallgatásának időpontja 2013. november 2., 23 óra 50 perc.

c) A panaszos gyanúsítottként történő meghallgatásáról készült jegyzőkönyv szerint a panaszost a Btk. 371. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő, kisebb kárt okozó rongálás vétségének megalapozott gyanúja miatt hallgatták ki, amely 2013. november 3-án 0 óra 37 perckor vette kezdetét.

A rendelkezésre álló adatok szerint a panaszos 2013. november 2-án 21 óra körül a Budapest, M. utca * szám előtt parkoló Opel típusú személygépkocsi tetején végigsétált, amelytől a jármű szélvédője megrepedt, gépkocsi teteje behorpadt, a rongálással okozott kár 80-100 ezer forint körüli összeg, amelynek pontosítása később várható.

A jegyzőkönyv a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) által előírt felvilágosításokkal veszi kezdetét, majd a gyanúsított adatai következnek. Az előadó a kihallgatás elején tájékoztatja a panaszost, hogy a hatóság értesítette az édesanyját és kirendelt védőjét is; édesanyja azt a tájékoztatást adta, hogy a kihallgatáson nem kíván részt venni, csak a kihallgatás végén kér kiértékelést, a védő pedig egyéb elfoglaltság miatt nem tud részt venni. Ezen tájékoztatást követően a kihallgatást végző rendőr arról nyilatkoztatta a panaszost, hogy kihallgatható állapotban van-e, kíván-e vallomást tenni. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy vallomást kíván tenni, mert szerinte kihallgatható állapotban van. A kérdésre felelve a panaszos elmondta, hogy az este folyamán egy 0,7 literes Hubertust és két darab 1 literes bort fogyasztott el barátaival. Az italozás nem gyakori a panaszos részéről, most is csak lelki problémái miatt fordult az italhoz. A barátaival G. lakótelep környékén leültek egy padra, és beszélgettek. Ezt követően a panaszos az egyik barátnőjének meg akarta mutatni, hogy merrefelé lakik a panaszos ex-barátja, ezért sétálni indultak. A ház elé érve a panaszos meglátta az autót, és maga sem tudja, hogy miért, de felállt rá. Amint észrevette, hogy az autó teteje behorpadt, kihúzódott a tető szélére, és leült. A barátnője felszólította a panaszost, hogy szálljon le, azonban ő nem akart. A kocsi tetején ülve észrevette a panaszos, hogy a volt barátja az erkélyen iszogat a haverjaival, és mivel a panaszos nevetése egyedi, ő is észrevette a panaszost, majd beszélgetésbe kezdett a haverokkal. A panaszos végig ott ült, amíg a rendőrök ki nem érkeztek és nem vitték be a kapitányságra.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a bűncselekmény elkövetését elismeri, abban az adott pillanatban még viccesnek tűnt, de már nagyon megbánta, amit tett. Kérdésre a panaszos úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a közvetítői eljárás feltételei fennállnak, az eljárás felfüggesztése mellett szeretne élni annak lehetőségével.

A jegyzőkönyvet 2013. november 3-án 1 óra 30 perckor zárták le.

d) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján került sor, amely 2013. november 2-án 21 óra 14 perctől 2013. november 3-án 2 óra 20 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és panasza nem keletkezett. Az igazoláson a megfelelő részeket aláhúzással jelölték.

e) A panaszos törvényes képviselője az intézkedés másnapján, 2013. november 4-én feljelentést tett az intézkedést foganatosító rendőrkapitányságon, az alábbi tartalommal.

A bejelentés szerint a törvényes képviselőt nem értesítették fiatalkorú lánya 2013. november 2-án foganatosított előállításáról és emiatt panasszal kíván élni. A panasz szerint az édesanyát a nevelt lánya unokaöccse értesítette telefonon, hogy a lányt előállították, csak nem tudta, hogy melyik kapitányságra. A lányt telefonon nem lehetett elérni, mivel telefonját kikapcsoltatták, majd azt jegyzőkönyvezték, hogy az édesanyát értesítették szabályszerűen, csak ő nem kívánt jelen lenni. A törvényes képviselő cáfolja, hogy őt értesítették volna, valamint a beadványban azt firtatja, hogy mi számít szabályszerű értesítésnek, mivel a rendőrség nem tud olyan tartalmú nyilatkozatot felmutatni, amin ő úgy nyilatkozott volna, hogy nem kíván jelen lenni a kihallgatáson. A védővel is hasonló helyzetet kifogásol, a kirendelő határozaton szereplő telefonszám egy faxszám. A törvényes képviselő kifogásolja, hogy hatóság azt közölte a lányával, hogy édesanyja nem akar kihallgatásán részt venni rajta, a kirendelt védő pedig elfoglaltsága miatt nem tud részt venni.

A törvényes képviselő egyéb, jegyzőkönyvben szereplő pontatlanságokat is sérelmezett: a lánya által megnevezett bor 0,75 literes kiszerezésű (nem literes); a közös háztartásban élők száma, keresők száma, és a gyanúsított adatai is rosszul szerepelnek. A törvényes képviselő azt is kifogásolta, hogy míg a védő kirendeléséről szóló határozatban az szerepel, hogy a „személygépkocsi első szélvédőjét és tetejét megrongálta”, addig a kihallgatáson készült jegyzőkönyvben úgy szerepel, hogy „a személygépkocsi tetején végig sétált, a jármű szélvédője megrepedt, a teteje behorpadt”.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) Az intézkedés napján ügyeletesi szolgálatot teljesítő H. Z. r. törzsszázalós 2013. november 14-én kelt jelentésében – még a Testület megkeresése előtt – a következőket adta elő.

21 óra körül a Központi Ügyelet arról értesítette, hogy a Budapest, M. u. * szám előtt fiatalok az ott parkoló személygépkocsikon ugrálnak. Az intézkedő járőrök előállították a panaszost, akivel Seres alkoholszondát fújattak, majd az előállító helyiségben helyezték el. A befogadás közben (kb. 22 óra 15 perckor) az ügyeleti telefonon érdeklődött az előállított édesanyja, hogy tudomása szerint a lányát előállították. Az ügyeletes tájékoztatta, hogy a lánya a kapitányság épületében van, ahol a készenlétes nyomozó ki fogja őt hallgatni. Arról is tájékoztatta a szülőt, hogy mivel a lánya fiatalkorú, lehetősége van részt venni a lánya kihallgatásán, de a részvétele nem kötelező. A törvényes képviselő a tájékoztatást megértette, és közölte, hogy nevelő céllal nem vesz részt a kihallgatáson. Az ügyeletes azt is elmondta, hogy amint véget ér a kihallgatás, mindenképpen telefonál, mivel fiatalkorú személyt csak a törvényes képviselőnek bocsáthatják szabadon. Körülbelül egy óra elteltével a törvényes képviselő újra telefonált, hogy mikor engedik szabadon a lányát, az ügyeletes tájékoztatta, hogy továbbra sem tudtak konkrét időpontot mondani, újra tájékoztatták, hogy jelentkeznek majd telefonon. A törvényes képviselő újabb óra elteltével megint telefonált, azonban továbbra sem tudtak konkrét időpontot mondani, elmondták, hogy még tart a kihallgatás, a pontos időpontot nem tudják, majd telefonálnak. A törvényes képviselő végül 1 óra 15 perckor személyesen megjelent a rendőrkapitányságon, és a lányát 2 óra 20 perckor vette át.

2) Sz. F. r. őrnagy, főügyeletes 2013. november 14-én az alábbi jelentést tette.

A fiatalkorú panaszost bűncselekmény gyanúja miatt állították elő, előállítását követően az előállító helyiségben lett elhelyezve, az elhelyezése során a rendszeresített formanyomtatványon úgy nyilatkozott, hogy az előállításáról édesanyját kívánja értesíteni. A kiértékelést H. Z. r. törzsszázlós, a szolgálatban lévő ügyeletes tiszthelyettes hajtotta volna végre, de a hívásban megelőzte a panaszos édesanyja. Az édesanyját a bűncselekmény elkövetésének helyszínén a panaszos társaságában tartózkodó unokaöccse értesítette. A beszélgetés során a H. Z. r. törzsszázlós tájékoztatta a törvényes képviselőt, hogy lánya mikor, miért és honnan került előállításra, tájékoztatta a várható nyomozati cselekményekről, azok várható időtartamáról, illetve arról, hogy a panaszos életkora miatt lehetősége van részt venni a kihallgatásán.

A kihallgatásban részt vevő nyomozóknak és a főügyeletesnek az ügyeletes tiszthelyettes azt a tájékoztatást adta, hogy az édesanya a tájékoztatásokat tudomásul vette, és kijelentette, hogy a kihallgatáson nem kíván részt venni. A főügyeletes kérésére az ügyeletes tiszthelyettes azt is közölte, hogy az édesanya döntését elfogadják, azonban ennek ellenére személyesen meg kell majd jelennie, mivel életkora ellenére nem bocsátható szabadon a panaszos, a törvényes képviselőnek kell átvenni a gyermeket, éppen ezért a nyomozati cselekmények végén majd értesítik őt.

Az édesanya a fentiek ellenére még két alkalommal telefonált, hogy mikor veheti át a lányát, majd 1 óra 15 perckor Sz. Z. fegyveres biztonsági őr, beosztott objektum őr telefonon jelezte, hogy az édesanya megérkezett a rendőrkapitányság épületébe.

A főügyeletes kiment az édesanyához, köszöntötte őt, és elmondta neki, hogy a lánya kihallgatása még tart, de maximum egy órán belül távoznak. A törvényes képviselő ekkor emelkedett hangon a főügyeletesnek támadt, hogy mit képzelnak magukról a rendőrök, miért nem szólt neki senki, ki fog rúgani mindenkit, mert ő ismeri a közigazgatási államtitkárt. A főügyeletes próbálta a nőt megnyugtatni, újból elkezdte neki mondani, hogy hol tartanak a nyomozási cselekmények, azonban az édesanya kiabálni kezdett, ezért a „Törvény nevében” szavak előre bocsátásával felszólította őt, hogy ezzel a garázda viselkedésével hagyjon fel. A törvényes képviselő erősen ittas állapotban volt, leheletén erős alkoholszag érződött, de a felszólításnak eleget téve leült az ügyfélváróban rendszeresített székek egyikére, majd immár normál hangerővel ismételte a korábbi fenyegetéseit.

A panaszost kihallgatását követően Cs. I. r. főtörzsőrmester lekísérte az irodából, majd az édesanya jelenlétében rabosította a panaszost. Ezt követően 2 óra 20 perckor a törvényes képviselő átvette a lányát, és panasz- és sérülésmentesen távoztak az épületből.

3) Az „elfogott, előállított, elővezetett személy részéről tett nyilatkozat” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos előállításának kezdőidőpontja 21 óra 14 perc, folyamatos orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége nincsen, sérülése nem keletkezett, panasz az előállítással kapcsolatban nincsen, az elhelyezéssel és az ott tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, valamint a jogorvoslati lehetőségekről tájékoztatták. A panaszos a név, cím és telefonszám megadásával úgy nyilatkozott továbbá, hogy kéri törvényes képviselője kiértékelését.

A nyilatkozaton a megfelelő részeket aláhúzással és kézírással jelölték, a nyilatkozatok megtételének időpontja 22 óra 20 perc.

A nyilatkozat alapján az szerepel, hogy a kiértesítés 22 óra 30 perckor megtörtént, az erről való tájékoztatást a panaszos tudomásul veszi. A panaszos ezt a részt is ellátta aláírásával.

A dokumentum második oldalán 22 óra 30 perckor a panaszos aláírásával úgy nyilatkozott, hogy 5 órát meghaladó fogva tartása esetére élelmezést nem kér.

4) A rendőri szerv által rendelkezésre bocsátott előállítás időtartamáról kiállított igazolás tartalma megegyezik a törvényes képviselő által megküldött példánnyal.

5) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője 2013. december 3-án kelt átiratában a következő tájékoztatást adta a BRFK Hivatalvezetőjének.

A törvényes képviselő 2013. november 4-én tett panaszt a rendőrkapitányság főügyeletesénél, a panasz fiatalkorú lányának kihallgatása és annak körülményei (értesítés elmaradása) voltak. A panasz kivizsgálása során megállapítást nyert, hogy a panaszos előállítására azért került sor, mert ittas állapotban az utcán parkoló gépjármű tetején ugrált. Előállítását követően, mely 21 óra 14 perckor kezdődött, az életkora miatt védőt rendeltek ki. Az előállító helyiségbe történő befogadásakor – tehát a hozzátartozó kiértesítésére vonatkozó formanyomtatvány kitöltését megelőzően – a törvényes képviselő telefonált a kapitányság ügyeletére, és számon kérte a lányával kapcsolatos eljárást. Kijelentette, hogy egy rokonától már értesült a rendőri intézkedésről. Az ügyeletes tájékoztatta a törvényes képviselőt, hogy lányát előállították, kihallgatásához a védő kirendelése megtörtént. Az édesanya úgy nyilatkozott, hogy tudomásul vette a hatóság közlését, azonban nevelő céllal nem kíván azon részt venni. Az ügyeletes tájékoztatta, hogy ebben az esetben is be kell fáradnia a kapitányságra, mert a hatóság fiatalkorút csak a szülő részére adhatja ki.

A törvényes képviselő ezt tudomásul vette, azonban még két alkalommal telefonált, hogy hol van a lánya. Az ügyeletes közölte, hogy a kihallgatás még folyamatban van, és nem tudja, hogy mikor ér véget, azonban azt is elmondta, hogy amint befejezi a nyomozó a kihallgatást, értesítik őt telefonon.

A törvényes képviselő erősen ittas állapotban 1 óra 15 perckor megérkezett a rendőrkapitányságra, és a főügyeletesel beszélt, illetve kiabált, minisztériumi kapcsolatait fitogtatva kikérte magának a hatóság eljárását. A törvényes képviselőt többször fel kellett szólítani, hogy hagyjon fel rendbontó viselkedésével. A törvényes képviselő végül részt vett a lánya rabosításán, és együtt távoztak az épületből 2 óra 20 perckor.

Az esetet követően a panaszügy vizsgálóját is felhívta telefonon felháborodva, hogy mennyi a vizsgálat határideje, majd kijelentette, hogy a Testülethez fordul, mert „ott csak 20 nap az átfutási idő.” A panaszügy kivizsgálása megkezdődött, azonban az eljárást felfüggesztették, mivel a törvényes képviselő a Testülethez fordult.

A Testület azon kérésével kapcsolatban, hogy a rendőrség küldje meg valamennyi kép- és hangfelvételt, az átirat azt rögzíti, hogy sajnos egyik hívást sem rögzítette a rendszerük, illetve a kamerák nem rögzítenek felvételt, így ilyen nem áll rendelkezésre.

6) Az illetékes rendőri szerv megküldte a Testületnek a 2013. december 3-án kelt végzését a rendőri intézkedés elleni panasz tárgyában indított közigazgatási eljárás felfüggesztéséről.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A Testület először azt vizsgálta, hogy a beadvány valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel, illetve a beadványt a jogosult terjesztette-e elő.

1) Ennek keretében a Testület először azt értékelte, hogy a panaszt arra jogosult terjesztette-e elő.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképessé személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A törvényes képviselők eljárási jogosultságát az alábbiak szerint vizsgálta a Testület.

A Testület a panaszos születési dátuma alapján megállapította, hogy a sérelmezett események idején még nem töltötte be a tizennyolcadik életévét.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12. §-a szerint kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha házasságot kötött. A 12/A. § (1) bekezdése szerint korlátozottan cselekvőképessé az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen. A 12/B. § (1) bekezdése szerint cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

A hivatkozott rendelkezéseket jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy a panaszos a sérelmezett események idején korlátozottan cselekvőképessé minősült, így helyette édesanyja jogosult volt törvényes képviselőként panaszt előterjeszteni.

2) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán ezt követően azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörét az Rtv. 92. § (1) bekezdése szabályozza. Eszerint akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint tehát a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszos törvényes képviselője sérelmezte, hogy a 16 éves panaszos kihallgatásán sem ő, sem a védő nem volt jelen, illetve, hogy a kihallgatáson felvett jegyzőkönyvben foglaltak (adatok, cselekmény körülírása) nem fedik a valóságot, a rendőrök olyan dolgokat írtak le, amiket nem mondott a lánya.

A panaszos kihallgatására bűncselekmény gyanúja miatt büntetőeljárás cselekményként került sor. A büntetőeljárás körébe tartozó rendőrségi mulasztás felülvizsgálatára a Testületnek – fő szabály szerint – nincs hatásköre. A rendőrség büntetőeljárás tevékenységét a Testület – az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján – kizárólag olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a Be. alapján (speciális) *jogorvoslat nem áll a rendelkezésére*.

A Be. 451. §-a szerint a törvényes képviselő az ügy iratait a nyomozás befejezése után megtekintheti. A nyomozás során is megtekintheti az olyan eljárás cselekményekről készült iratokat, amelyeknél jelen lehetett. Egyébként a törvényes képviselő *jelenléti, észrevételezési, felvilágosításkérési, indítványtételi, valamint jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók*.

A Be. A *Jogorvoslat a nyomozás során cím után a 196. §-ban a következőket tartalmazza.*

„196. § (1) Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha e törvény az ügyész vagy a nyomozó hatóság részére intézkedés megtételére határidőt állapított meg, az intézkedés elmulasztása miatt akkor lehet panasszal élni, ha a határidő eredménytelenül eltelt.

(3) Nincs helye panasznak a VII. Fejezet VII. Címe szerinti bizonyítási eljárások, a nyomozás [170. § (2) bek.] és a feljelentés kiegészítésének elrendelése (172/A. §) miatt, valamint a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége során végzett eljárási

cselekmények (178. §, 178/A. §), a tanú kihallgatása [79. § (1) bek., 181. §], és a szaktanácsadó közreműködése (182. §) miatt.

(4) Az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedésének elmulasztása miatt tett, a törvényben kizárt vagy elkésett panaszt, emiatt indokolás nélkül nem lehet elutasítani.

(5) Ha az (1) bekezdés alapján tett panaszt az intézkedést tevő vagy az intézkedést elmulasztó, illetve a panaszt elbíráló alaposnak tartja, a panasszal sérelmezett helyzet megszüntetése érdekében szükséges és indokolt intézkedést megteszi, s erről a panaszt tevőt határozat hozatala nélkül értesíti.

(6) Az (1) bekezdés szerinti panaszra egyebekben a 195. § rendelkezéseit kell alkalmazni.”

A Testület szükségesnek tartja a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyor.) szabályaira való utalást is. A Nyor. 146-151. §-ai szerint – amelyek a fiatalkorú személy törvényes képviselőjét a nyomozás során megillető jogosultságok részletszabályait rögzítik – *a törvényes képviselőt csupán értesíteni kell a fiatalkorúval szembeni eljárási cselekményekről, jelenléte nem kötelező.*

[“146. § (1) A fiatalkorú törvényes képviselőjére elsősorban a szülői felügyeletet gyakorló szülők jogosultak”.

„148. § A törvényes képviselő jogairól való felvilágosításának megtörténtét arról az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyen a törvényes képviselő részt vett.

149. § A fiatalkorú idézéséről és a részére küldött értesítésről a törvényes képviselőt értesíteni kell.

150. § A fiatalkorú személyét vagy jogait érintő határozatot a törvényes képviselővel is közölni kell. A határozat rendelkező részében fel kell hívni a figyelmét, hogy a gyanúsított panaszjoga mellett a törvényes képviselőt önálló panaszjog illeti meg.

151. § (1) Ha a késelem nem jár veszéllyel, biztosítani kell, hogy a törvényes képviselő a fiatalkorú kihallgatásán, a szemlén, a bizonyítási kísérleten, a felismerésre bemutatáson, a szembesítésnél és a gyanúsítottat érintő szakértői meghallgatáson jelen lehessen. A tizennyolcadik életévét meg nem haladott tanú kihallgatásánál annak gondozója is jelen lehet. A jelenlét vagy a távolmaradás tényét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.(2) Biztosítani kell, hogy a törvényes képviselő a nyomozás során megtekinthesse az arról az eljárási cselekményről felvett jegyzőkönyvet, amelyen jelen lehetett, továbbá azt, hogy a nyomozás befejezése után az ügy iratait megtekinthesse. Észrevételeit és indítványait - illetőleg ha e jogával nem kíván élni, akkor ennek tényét - a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(3) A nyomozás irataiban fel kell tüntetni annak tényét, módját és időpontját, hogy a törvényes képviselőt az (1) és (2) bekezdésben foglaltakról értesítették.”]

A Testület fenti hatásköri kérdés értelmezésénél figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére is, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a *nyomozó hatóság* vagy az ügyész *határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben*, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A Testület meggyőződése szerint a panaszos törvényes képviselője, illetve védője a jogosult volt panaszt

tenni a nyomozó hatóság határozatba nem foglalt intézkedésével szemben, azaz jogorvoslati lehetőség rendelkezésre állt a fenti kifogásokkal kapcsolatban.

A Be. alapján a rendőrség nyomozó hatóságként büntetőeljárásban foganatosított cselekményei felett az ügyészség gyakorol felügyeletet, így a fentebb részletezett hatásköri levezetés alapján nem vizsgálta a Testület, hogy a fiatalkorú panaszost a részére kirendelt védő, illetve a törvényes képviselő távollétében hallgatták ki. Szintén nem vizsgálta a kihallgatás során felvett jegyzőkönyvre vonatkozó azon kifogásokat, mely szerint abban valótlanságokat rögzítettek a rendőrök.

b) A törvényes képviselő kifogásolta, hogy a panaszos adatait a különböző nyilvántartásokban rögzítették, ezért panaszában ezen adatok törlését is kezdeményezte.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (továbbiakban: Rabs. tv.) az alábbiak szerint kötelezővé teszi a gyanúsítás közzlése után a büntetőeljárás gyanúsítottainak és bizonyos azonosító jegyeiknek (fénykép, tenyér- és ujjlenyomat) nyilvántartásba vételét, amit mindenki köteles tūrni, jogorvoslatnak azzal szemben nincs helye.

A Rabs. tv. 6. § (1) bekezdése szerint a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha a) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, vagy b) a bíróság vele szemben bűnösséget megállapító jogerős ítélet hozott.

A jogszabály 44. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérnyomatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyérnyomatát kell nyilvántartani, akit – egyebek mellett – lopás (Btk. 316. §) elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak.

A rögzítés módját a Rabs. tv. 92.-93 §-a rendezi. Eszerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről a 6. § (3) bekezdése szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közzlését követően haladéktalanul gondoskodik. A nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérnyomatainak nyilvántartásába e törvény alapján felvételre kerülő ujj- és tenyérnyomat levételéről a 46. § szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közzlését követően haladéktalanul gondoskodik.

A fentebb részletezett szabályok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos által sérelmezett rendőrségi eljárást nem az Rtv., hanem egy másik jogszabály határozza meg. Ebből az is következik, hogy a kifogásolt rendőri fellépést, vagyis a panaszos rabosítását, vételét, illetőleg annak módját a Testület hatáskör hiányában jelen eljárás keretében nem vizsgálhatta.

A Testület tehát jelen panaszeljárásban nem tudta vizsgálni a törvényes képviselő azon kifogásait, amelyek a panaszos bűnügyi nyilvántartásba vételére vonatkoznak.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a törvényes képviselő azon kifogását, hogy a lánya nem értesíthette őt előállításáról, mert telefonját elvették tőle.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1) A hozzátartozó kiértesítésére vonatkozó panasz kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos törvényes képviselője sérelmezte, hogy nem értesítették őt a lánya előállításáról, lánya telefonját kikapcsoltatták (ezáltal nem is tudott jelen lenni a kihallgatásán), illetve ezzel kapcsolatban megtévesztették a lányát, azt mondták neki, hogy értesítették őt, azonban ő nem kívánt megjelenni, azonban ez nem felel meg a valóságnak.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett.)

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a rendelkezések összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése és 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon – mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy – elvételére. Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használatának korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladata, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

Mint az látható, fentiekkel összefüggésben a Testületnek abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a rendőrség korlátozta-e a panaszost abban, hogy saját maga értesítse

törvényes képviselőjét saját mobil- illetőleg a rendőrség készülékén, és amennyiben igen, ezen korlátozás jogszerű volt-e vagy sem.

Ezzel kapcsolatban szükséges utalni a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (5)-(8) bekezdésében rögzíti a letékezés szabályait. Az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról az 1. mellékletben meghatározott, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni. A letétként kezelt fizetőeszközt címletenként és - amennyiben sorszámmal rendelkezik - sorszám szerint, a többi letétként kezelt tárgyat megnevezésük, számuk és egyedi azonosítást lehetővé tevő jellemzőik feltüntetésével kell a jegyzékben feltüntetni. A jegyzék eredeti példánya a letét őrzési helyén, a másolati példányok közül egy a fogvatartottnál, egy pedig az átiró tömbben kerül elhelyezésre. A letétként kezelt tárgyak letételkori, valamint megfelelő állapotban történő megőrzéséről az előállító egységet üzemeltető rendőrkapitányság, határrendészeti kirendeltség, rendőrőrs, illetve a (3) bekezdés szerint kijelölt előállító egység üzemeltetője gondoskodik. Az elhelyezés megszüntetését követően a fogvatartott személy részére a letéti tárgyai átadásra kerülnek. A letéti tárgyak nem igazolt hiányának, megrongálódásának vagy megsemmisülésének okát - jegyzőkönyv felvételét követő - parancsnoki kivizsgálás keretében kell megállapítani. Elhelyezéskor a fogvatartottat nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról. Betegség vagy sérülés esetén orvosi ellátásban kell részesíteni, ruházatát támadás vagy önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából a felügyeletet ellátó rendőrnek át kell vizsgálnia. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti, valamint nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik. A fogvatartás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszjij nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál.

Tekintettel arra, hogy a panaszost a rendőrök az előállító helyiségben helyezték el, kötelező volt a nála lévő tárgyakról tételes letéti jegyzéket felvenni és tárgyait letétként kezelni, beleértve a panaszos mobiltelefonját.

A rendőrségi iratok szerint az előállító helyiségbe történő befogadás során a megfelelő formanyilatkozat kitöltésekor a panaszos kérte, hogy édesanyját értesítsék ki. Ezen nyilatkozatát a panaszos 22 óra 20 perckor írta alá. A kiértesítés megtörténtét is rögzíti a nyilatkozat, eszerint 22 óra 32 perckor megtörtént az édesanya kiértesítése, ezen tájékoztatást a panaszos és a rendőr is ellátta kézjeggyével.

A törvényes képviselő bejelentése nyomán indult kivizsgáláskor pedig megállapítást nyert, hogy az édesanya már a befogadás során, a formanyomtatvány kitöltése előtt, körülbelül 22 óra 15 perckor telefonált, mivel egy rokontól értesült a lánya előállításáról. (Utóbbi tény így is szerepel a törvényes képviselő által tett bejelentésben, annyi eltéréssel, hogy arról nem volt tudomása, hogy melyik kapitányságra vitték be.) Az ügyeletes tiszthelyettes tájékoztatta az édesanyát, hogy lányát bűncselekmény gyanúja miatt előállították az illetékes rendőrkapitányságra és kihallgatása fog megtörténni, amelyen az édesanya részt vehet (ha kíván), azonban jelenléte nem kötelező. Az édesanya azt a tájékoztatást adta, hogy nevelő céllal nem kíván részt venni a kihallgatáson. Ezt követően az édesanya még két alkalommal telefonált és érdeklődött lánya felől.

A rendelkezésre bocsátott dokumentum szerint a panaszos törvényes képviselőjének kiértesítése 12 perccel az erre vonatkozó panaszosi nyilatkozat aláírását követően megtörtént. Tekintettel arra, hogy a rendőrségi iratok szerint a panaszos törvényes képviselője még a befogadása során, a kiértesítésre vonatkozó formanyomtatvány kitöltése előtt telefonált, kijelenthető, hogy a törvényes képviselő és a rendőrségi előadás oly mértékben áll egymással ellentétben, hogy az ellentmondásokat további bizonyíték hiányában (telefonbeszélgetések hangfelvétele, letéti jegyzőkönyv) nem lehetett feloldani, így a Testület nem tudta rekonstruálni a történeteket.

Mindezek alapján a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök elkövettek-e mulasztást a törvényes képviselő – lánya által történő – kiértesítésével összefüggésben, ezért akként döntött, hogy **a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható a kiértesítésre vonatkozó kifogással összefüggésben.**

V.

A Testület hatáskörének hiányát állapította meg a panaszbeadványban előadott azon sérelmekre nézve, melyek a panaszos rabosítását kifogásolták, kizárta hatáskörét arra nézve, hogy a fiatalkorú panaszost a részére kirendelt védő, illetve a törvényes képviselő távollétében hallgatták ki.

Az egymásnak ellentmondó panaszosi és rendőrségi állítások miatt a Testület nem tudta rekonstruálni a törvényes képviselő kiértesítésével összefüggésben történeteket, így akként döntött, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható a kiértesítésre vonatkozó kifogással összefüggésben.

Tekintettel arra, hogy a panaszos az intézkedést foganatosító rendőri szervhez való áttétel ellen előzetesen tiltakozott, a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag